

LISA 1: Kiri Riigikogu sotsiaal- ja rahanduskomisjonile 08.10.07

PUUETGA INIMESTE ORGANISATSIOONIDEGA KOHTUMISE PROTOKOLLISA 3

Tallinn

16. oktoober 2007

Algus kell 14.00, lõpp kell 15.30

Juhatas: Maret Maripuu

Protokollis: Margit Koll

Võtsid osa: Riho Rahuoja, Anneli Berends, Eli Lilles, Helmi Tampere, Katre Pall, Riina Riisalo – Sotsiaalministeerium

Puudus(id):

Kutsutud: Volli Pärnla viipekeele tõlgiga – Eesti Kurtide Liit

Ago Kivilo – Eesti Pimedate Liit

Agne Raudmees, Kalev Märtnens – Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiühing

Ants Leemets, Tiia Sihver, Auli Lööke – Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit

Karin Hanga, Genadi Vaher – Eesti Puuetega Inimeste Koda

Kohtumise eesmärgiks oli jõuda arusaamisele, kuidas puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadusega ühiselt edasi minna ning ühtlasi saada teadlikuks ka teistest puuetega inimeste organisatsioonide esindajate ettepanekutest.

Riho Rahuoja: Puuetega inimeste organisatsioonidega oleme tihti kohtunud ning arutanud võimalikke lahendusi. Tempodes oleme küll kaotanud, kuid kvaliteedis võitnud. Vabariigi Valitsusse on minemas puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse muudatus, mis puudutab ennekõike tööelisi. Olete protsessi kaasatud olnud ning näinud, kus on kõige aeganõudvamad kohad. Tehniliste abivahenditega läheme 2008. aastasse üle suure võlaga. Lisaeelarvega ei õnnestunud lisavahendeid saada, kuna Rahandusministeerium meie poolt esitatud taotlust ei rahuldanud. Analüüsisime maavalitsuste abivahendite taotlusi ning tegelik reaalne puudujääk ei ole mitte 16, vaid 7,5 miljonit krooni.

Katre Pall: Esialgsete plaanide kohaselt oli idee võtta vastu uus puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadus, kuid selle asemel täiendame olemasolevat. Läbirääkimised kohalike omavalitsustega ei ole läinud nii kiirelt kui loodetud ning selle tõttu jääb eakate toetuste osas järgmisel aastal kõik samaks. Tööeliste puhul jäetakse vähemalt esialgu kolm puudeastet, aga hakatakse ka vaatama, kui suures osas konkreetset inimesel puude tõttu ühiskonnaelus osalemine takistatud on. Uue instrumendi järgi ei saa toetuse määramisega pihta hakata järgmise aasta algusest, kuna infotehnoloogiline lahendus võtab aega. Sellelega alustatakse

alates 01. oktoobrist 2008. Jaanuarist tõstetakse tööealistel olemasoleva puude astme järgi toetust 30% ulatuses.

Genadi Vaher tuletas meelde, et 2006.a. tõusis puudega laste puudetoetus. Kontseptsiooni alusel, mille valitsus kinnitas 2006.a. suvel, pidi uuendatud seadus jõustuma 01.01.2008. Organisatsioonid nõudsid tööealiste toetuste tõusu alates 01.01.2007 (mida valitsus ei rahuldanud), et siis 01.01.2008 oleks pensioniealiste inimeste toetuste/teenuste seis selge. Nüüd, kui on teada, et uus seadus ei rakendu järgmisest aastast, on organisatsioonide esindajate sõnul tekkinud õigustatud nõudmine ka eakate puudetoetuste tõusuks.

Puuetega inimeste organisatsioonide esindajad olid mures, et juttu on olnud tööealistest ja lastest, kuid keegi ei ole täpselt ja veenvalt selgitanud, mis saab puudega pensionäridest. Nüüd on teada, et nemad jäävad sama süsteemi peale ning saavad toetusi vanade määrade alusel, mis on kehtinud alates 2000. aastast.

Samuti pole organisatsioonide esindajad näinud eelnõu viimast versiooni.

Karin Hanga: Oleme omavalitsustega kokku puutunud ning nende suutlikkus on väga erinev. Praegusel hetkel ei ole järelevalvevõimalust ja sanktsioone ning seetõttu on ka paljud inimesed jäänud abita.

Auli Lõoke: kas ministeerium planeerib vahendeid 2009.a. eelarvesse eakatele puudetoetuste tõusuks juhuks, kui ka 2008.a. jooksul omavalitsustega kokkuleppele ei jõuta?

Ministeeriumipoolseks seisukohaks on olnud, et enne puudega eakate toetuste määramise üleandmist kohalikele omavalitsustele on vaja eelnevaid läbirääkimisi, et kindlustada seaduse ellurakendumine ka tegelikkuses. Praeguseks hetkes on üleandmises põhimõttelisele kokkuleppele jõutud, kuid teatud detailid on jäänud veel lahtiseks. Läbirääkimistega loodetakse lõpule jõuda 2008. aasta jooksul. Lisaks tuleb järgmisel aastal toeks ka sotsiaalhoolekande seadus, millesse kirjutatakse sisse miinimumnõuded, mille osutamine kohalikele omavalitsustele kohustuslikuks muutub. Riho Rahuoja tõdes, et ka täna on kohalikele omavalitsustele loodud head võimalused puudega inimeste toetamiseks, kuid korrad, mille kaudu sotsiaalse kaitse küsimusi lahendatakse, on erinevaid, ning selle tõttu erineb ka sihtgrupi olukord. Näiteks olid kohalikud omavalitsused poolaasta seisuga riigi poolt sotsiaalteenuste arendamiseks ettenähtud summast ära kasutanud 16% – see ga on sageli puudu pigem teenuse osutajatest.

Ants Leemets mõistis küll läbirääkimiste ideed, kuid toonitas, et eelkõige on vaja ikkagi välja töötada seadus, mille järgi puudega inimesed toetusi saavad, mitte pidada ülemäära pikki läbirääkimisi. Leemetsa sõnul ei saa nad kindlasti leppida sellega, kui ka 2009. aastal jääb puudega eakate toetuse summa samaks. Järgmisel aastal palub ta kaaluda ka lastele suunatud toetuste tõusu.

Ministri sõnul on järgmiseks aastaks Euroopa Sotsiaalfondist ette nähtud raha ka just puudega inimeste tööturule toomise ja seal püsimise toetamiseks.

Kohtumisel osalenud katuseorganisatsioonid on teinud ettepanku abivahendite soetamiseks lisaraha saamiseks Riigikogu sotsiaal- ja rahanduskomisjonile.

Puudega inimeste organisatsioonide jaoks on suureks murekohaks, et puudub igasugune abivahendite hinna analüüs, kompetents ja arusaamine, kas toote müüja küsib selle eest õiglast hinda. Ühtlasi pole puudega inimestel erinevates maakondades võrdseid võimalusi abivahendite valikul.

Riho Rahuoja sõnul on detaile, millel peatuda, palju: nt kas on otstarbekam osta või laenutada. Mõeldud on kompetentsikeskuse loomise peale, kes abivahendite hindu õiglaselt määrata oskaks.

Ministeeriumi esindajate tähelepanu juhiti ka sellele, et kuuldeaparaatide ülempiir on seatud 3500 krooni peale, kuid aparaatide kvaliteet on erinev ning paljudega kaasnevad moonutused, müra ning kõnest ei ole võimalik täielikult aru saada. Kuulmispuudega inimeste jaoks tundub diskrimineerimisena, et teistele antakse piisavalt kalleid abivahendeid, kuid kõik kuuldeaparaadid ei taga tegelikkuses piisavalt head kuulmist.

OTSUSTATI:

1. Koosolekule kutsututele saadetakse puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse eelnõu, millele kohta antakse tagasisidet hiljemalt 24. oktoobril. Kui on probleeme, võetakse kiirelt ühendust Riho Rahuojaga.
2. Katusorganisatsioonid teatavad 24. oktoobriks, kas jäädakse eakate puudega inimeste puudetõusu 30%-lise nõude juurde. Kuna lisaraha juurde ei saa, tähendaks see tööealistele mõeldud raha ümberjagamist.
3. Kutsutute ettepanek oli moodustada uus komisjon puuetega inimeste osavõtul, kes teeb kindlaksmääratud tähtjaks ministrile ettepanekud määruse nr 79 kaasajastamiseks. Otsustati, et abivahendite määrusega hakkab tegelema juba moodustatud komisjon ning 1. detsembriks laekuvad ekspertkomisjonilt esialgsed ettepanekud.

Maret Maripuu
Koosoleku juhataja

Margit Koll
Protokollija